

การปฏิบัติบทบาทครูพี่เลี้ยงของพยาบาลประจำการในโรงพยาบาล ศูนย์กลางนครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

มะณีวรรณ พรหมมะวรรณ พย.ม.**

วรรณชนก จันทชุม วท.ด.***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย เพื่อศึกษาการปฏิบัติบทบาทครูพี่เลี้ยงของพยาบาลประจำการในโรงพยาบาลศูนย์กลาง นครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประชากรที่ศึกษาเป็นพยาบาลประจำการที่เป็นครูพี่เลี้ยงในโรงพยาบาลศูนย์กลาง 4 แห่ง โดยทำการศึกษาจากประชากรทั้งหมดจำนวน 78 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน หาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้เท่ากับ 0.97 แจกแบบสอบถามโดยผู้วิจัยและได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมดร้อยละ 100 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติบทบาทครูพี่เลี้ยงของพยาบาลประจำการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, $SD = 0.79$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเป็นแบบอย่าง การให้คำแนะนำปรึกษา การปฏิบัติการทางคลินิก การนิเทศ การประเมินผล และการสอนอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ยตามลำดับ ($\bar{X} = 4.42$, $SD = 0.75$; $\bar{X} = 4.22$, $S.D = 0.83$; $\bar{X} = 4.11$, $SD = 0.78$; $\bar{X} = 4.06$, $SD = 0.92$; $\bar{X} = 3.95$, $SD = 0.92$ และ $\bar{X} = 3.86$, $SD = 0.89$) ส่วนด้านการวิจัยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.03$, $SD = 1.04$) ดังนั้น ผู้บริหารการพยาบาลควรมีการสนับสนุนให้ครูพี่เลี้ยงมีการปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับมากและมากที่สุด สำหรับการพัฒนบทบาทด้านการวิจัยควรมีการสนับสนุนด้านความรู้ ทักษะด้านการวิจัย การนำผลการวิจัยไปใช้ และจัดหาแหล่งทุนสนับสนุน นอกจากนี้ควรเพิ่มแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นการส่งเสริมศักยภาพในการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติในคลินิก

คำสำคัญ: ครูพี่เลี้ยง การปฏิบัติบทบาทครูพี่เลี้ยง

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเรียนการสอนภาคปฏิบัติในคลินิก สิ่งสำคัญนักศึกษาต้องสามารถปฏิบัติการพยาบาลกับผู้ป่วยรับบริการสุขภาพ ด้วยความรู้ ความสามารถ และทักษะต่างๆ ที่ถูกต้องเหมาะสมตามหลักวิทยาศาสตร์ ปัจจุบันสำคัญประการหนึ่งที่น่าไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย คือ การมีครูพี่เลี้ยงที่มีคุณภาพ เป็นผู้สอน นิเทศงาน ช่วยเหลือดูแล และให้คำแนะนำปรึกษาแก่นักศึกษาขณะ

ฝึกปฏิบัติงาน การนำระบบครูพี่เลี้ยงมาใช้ในการศึกษาพยาบาลภาคปฏิบัติ จึงเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ระบบครูพี่เลี้ยงเป็นระบบความสัมพันธ์แบบหนึ่งต่อหนึ่ง หรือการสอนแบบตัวต่อตัวระหว่างพยาบาลที่มีประสบการณ์แก่นักศึกษา เป็นการนิเทศอย่างใกล้ชิด เพื่อป้องกันความผิดพลาดในการฝึกปฏิบัติ^{1,2} ครูพี่เลี้ยงจึงเป็นบุคคลที่สำคัญ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ มีความรู้ความชำนาญและทักษะในการ

* วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

*** รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ปฏิบัติงาน และเป็นตัวแบบที่ดี โดยมีหน้าที่เป็นผู้สอน นิเทศงาน ให้คำปรึกษาชี้แนะและติดตามประเมินผลการฝึกปฏิบัติงานแก่นักศึกษาหรือพยาบาลจบใหม่³ ส่งผลให้นักศึกษามีความมั่นใจในการฝึกปฏิบัติการพยาบาล นำไปสู่การให้การพยาบาลแก่ผู้รับบริการอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติงาน มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ พึงพอใจในงานและพึงพอใจในวิชาชีพต่อไป การนำระบบครูพี่เลี้ยงมาใช้ในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติในคลินิกได้ดำเนินการมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานในนานาประเทศ ซึ่งได้มีนักวิชาการหลายท่านศึกษาและกล่าวถึงการปฏิบัติบทบาทครูพี่เลี้ยงในหลากหลายด้าน เช่น ด้านการสอน (Teaching) ด้านการปฏิบัติทางคลินิก (Clinical practice) ด้านการให้คำแนะนําปรึกษา (Advisor) ด้านผู้นิเทศ (Supervision) ด้านการประเมินผล ด้านการวิจัย (Researcher) ด้านสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านผู้สนับสนุน (Sponsor) ด้านเพื่อนผู้ใกล้ชิด และด้านผู้อุปถัมภ์และผู้พิทักษ์ (Sponsor and Advocate)²⁻¹⁰

แหล่งฝึกปฏิบัติในคลินิกของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ได้กำหนดให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์กลาง นครหลวงเวียงจันทน์ 4 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลมโหสถ โรงพยาบาลมิตรภาพ โรงพยาบาลเชษฐาธิราช และโรงพยาบาลแม่และเด็ก ซึ่งเป็นโรงพยาบาลระดับมหาวิทยาลัย สังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยแต่ละโรงพยาบาลมีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางที่แตกต่างกันไป โรงพยาบาลมโหสถมีความเชี่ยวชาญทางด้านศัลยกรรม ผ่าตัดช่องท้อง ผ่าตัดหัวใจ หลอดเลือด และโรคติดเชื้อ โรงพยาบาลมิตรภาพมีความเชี่ยวชาญทางด้านออร์โธปิดิกส์ ผ่าตัดกระดูก ผ่าตัดสมอง ฟกเลือด และการแพทย์พื้นเมือง โรงพยาบาลเชษฐาธิราช มีความเชี่ยวชาญทางด้านโรคระบบต่อมไร้ท่อ โรคระบบเลือด โรคมะเร็ง โรคติดเชื้อทั่วไป และโรงพยาบาลแม่และเด็ก มีความเชี่ยวชาญทางด้านสูติ-นรีเวช และกุมารเวช โดยทุกโรงพยาบาลมีบทบาทหน้าที่หลักในการดูแลรักษาสุขภาพ การฟื้นฟูสมรรถภาพ การส่งเสริมและป้องกันสุขภาพ การให้คำแนะนําปรึกษา เป็นศูนย์กลางในการจัดระบบงาน การติดต่อสื่อสารกับทีมงานสุขภาพต่าง ๆ

และดูแลช่วยเหลือโรงพยาบาลในระดับจังหวัด ตลอดจนเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าและฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ

คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ สปป.ลาว เป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูง มีหน้าที่หลักในการผลิตและพัฒนาบุคลากรทางด้านสุขภาพ เริ่มก่อตั้งในปี ค.ศ. 1968 จนถึงปัจจุบัน ในปีการศึกษา ค.ศ. 2011-2012 มีอาจารย์จำนวนทั้งสิ้น 44 คน รับผิดชอบดูแลนักศึกษาจำนวน 829 คน ประกอบด้วย 3 ภาควิชา และมีหลักสูตรการเรียนการสอนจำนวน 11 หลักสูตร ได้แก่ 1) ภาควิชาพยาบาลศาสตร์มี 6 หลักสูตร 2) ภาควิชาผดุงครรภ์มี 3 หลักสูตร และ 3) ภาควิชาการอดกาอนามัย (สิ่งแวดล้อม) มี 2 หลักสูตร ซึ่งมีการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ สำหรับการเรียนการสอนภาคปฏิบัติในคลินิก พบว่า อัตราส่วนระหว่างอาจารย์พยาบาลกับนักศึกษาพยาบาล โดยเฉลี่ยเท่ากับ 1:24 คน ซึ่ง สปป. ลาว ยังไม่ได้กำหนดเกณฑ์อัตราส่วนระหว่างจำนวนอาจารย์และนักศึกษาพยาบาลอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม เมื่อเทียบกับเกณฑ์ในประเทศไทยที่กำหนดไว้ 1:6 คน¹¹ คณะพยาบาลศาสตร์ สปป.ลาว จึงเป็นสถาบันการศึกษาที่ยังขาดแคลนอาจารย์เป็นจำนวนมาก และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากมีการผลิตจำนวนนักศึกษาและจำนวนหลักสูตรการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น ในขณะที่จำนวนอาจารย์ยังคงมีเท่าเดิม ส่งผลให้การติดตามนิเทศงานนักศึกษาขณะขึ้นฝึกปฏิบัติงานในคลินิกเป็นไปได้ไม่ทั่วถึง ดังนั้น คณะพยาบาลศาสตร์ จึงต้องอาศัยความร่วมมือและการช่วยเหลือจากพยาบาลประจำการในโรงพยาบาลศูนย์กลางนครหลวงเวียงจันทน์ เป็นครูพี่เลี้ยง เพื่อเป็นผู้สอน นิเทศงาน ให้คำแนะนําปรึกษา ช่วยเหลือ ดูแล ชี้แนะ และติดตามประเมินผลนักศึกษาในขณะที่ฝึกปฏิบัติงานในคลินิก

จากการสอบถามครูพี่เลี้ยงในโรงพยาบาลศูนย์กลางนครหลวงเวียงจันทน์ เกี่ยวกับการปฏิบัติบทบาทของครูพี่เลี้ยงจำนวน 10 คน พบว่า ครูพี่เลี้ยงส่วนใหญ่เป็นพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยหรือรองหัวหน้าหอผู้ป่วย ซึ่งเป็นผู้บริหาร มีหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบงานหลายอย่าง เช่น การบริหารจัดการหน่วยงาน การให้การพยาบาลแก่ผู้ป่วย การขึ้นแผน-ตรวจจุดปรุณของใช้ การ

เข้าเวร 12 หรือ 24 ชั่วโมง ตามสภาพของแต่ละหอผู้ป่วย การสอนพยาบาลจบใหม่ การเข้าร่วมประชุม อบรมและสัมมนาทั้งในโรงพยาบาลและนอกสถานที่ ส่งผลให้ครูพี่เลี้ยงมีภาระงานมาก ปัจจุบันครูพี่เลี้ยงในโรงพยาบาลศูนย์กลางนครหลวงเวียงจันทน์ มีจำนวนทั้งหมด 78 คน รับผิดชอบดูแลนักศึกษาที่ฝึกปฏิบัติงานในคลินิกทุกหลักสูตรจำนวน 1,175 คน โดยเฉลี่ยเท่ากับ 1:15 คน และอัตราส่วนระหว่างครูพี่เลี้ยงและนักศึกษาพยาบาล โดยเฉลี่ยเท่ากับ 1:11 คน ซึ่งเป็นอัตราส่วนที่สูงมากจากจำนวนนักศึกษาที่มีมาก หลายกลุ่ม หลายหลักสูตร และหลายวิชาที่ขึ้นฝึกปฏิบัติในเวลาเดียวกัน และภาระงานทางด้านบริหาร ทำให้การปฏิบัติบทบาทของครูพี่เลี้ยงแก่นักศึกษาขณะฝึกปฏิบัติงานในคลินิกเป็นไปอย่างไม่ทั่วถึงและไม่มีประสิทธิภาพที่เพียงพอ

นอกจากนี้ การสับเปลี่ยนโอนย้ายบุคลากรทำให้ครูพี่เลี้ยงบางคนไม่ได้รับการฝึกอบรม ทำให้ขาดการเตรียมความพร้อมก่อนการเป็นครูพี่เลี้ยง ส่งผลให้ครูพี่เลี้ยงไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่และลักษณะของงาน ขาดความมั่นใจในงานที่รับผิดชอบ ไม่กล้าตัดสินใจ ประกอบกับคุณลักษณะของครูพี่เลี้ยงมีความแตกต่างและหลากหลาย เช่น พยาบาลปริญญาตรี พยาบาลชั้นกลาง ผดุงครรภ์ชั้นกลางหรือพยาบาลชั้นต้น ทำให้การถ่ายทอดความรู้ ทักษะ การนิเทศงาน การให้คำแนะนำปรึกษาและการติดตามประเมินผลนักศึกษายังไม่ชัดเจนและไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ นักศึกษาบางคนยังขาดความกระตือรือร้น ไม่ใส่ใจในการฝึกปฏิบัติงาน สิ่งต่างๆ เหล่านี้ สะท้อนให้เห็นว่าครูพี่เลี้ยงยังต้องการพัฒนา เพื่อติดตาม ดูแลช่วยเหลือ ชี้แนะ สอน และนิเทศงานให้แก่นักศึกษาในการฝึกปฏิบัติงานในคลินิกอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ประกอบกับในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ยังไม่เคยมีผู้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติบทบาทครูพี่เลี้ยงมาก่อน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการปฏิบัติบทบาทครูพี่เลี้ยงของพยาบาลประจำการในโรงพยาบาลศูนย์กลางนครหลวงเวียงจันทน์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเบื้องต้นและเป็นแนวทางในการเสริมสร้างและพัฒนาการปฏิบัติบทบาทครูพี่เลี้ยงให้มีคุณภาพ และสอดคล้องกับการจัดระบบ

การเรียนการสอนภาคปฏิบัติในคลินิก ระหว่างฝ่ายการศึกษาพยาบาลกับฝ่ายบริการพยาบาลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการปฏิบัติบทบาทครูพี่เลี้ยงของพยาบาลประจำการในโรงพยาบาลศูนย์กลาง นครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาบทบาทครูพี่เลี้ยงใน 7 ด้าน คือ 1) ด้านการสอน (Teaching) 2) ด้านการปฏิบัติการทางคลินิก (Clinical practice) 3) ด้านการเป็นแบบอย่าง (Role model) 4) ด้านการให้คำแนะนำปรึกษา (Advisor) 5) ด้านการนิเทศ (Supervisor) 6) ด้านการประเมินผล (Evaluator) และ 7) ด้านการวิจัย (Researcher) โดยบูรณาการจากการทบทวนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากแนวคิดของนักวิชาการหลายๆ ท่าน เช่น Vance¹⁰ Morrow² และ Knox and Mogan¹¹ โดยพิจารณาแล้วว่า บทบาทครูพี่เลี้ยงทั้ง 7 ด้าน เป็นบทบาทที่มีความสำคัญครอบคลุม สอดคล้อง และเหมาะสมกับบริบทของครูพี่เลี้ยงในโรงพยาบาลศูนย์กลาง นครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาครั้งนี้ เนื่องจากประชากรมีจำนวนน้อย จึงทำการศึกษาจากประชากรทั้งหมด จำนวน 78 คน ซึ่งเป็นพยาบาลประจำการที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นครูพี่เลี้ยงและปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์กลาง นครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว ทั้ง 4 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลมโหสถ โรงพยาบาลมิตรภาพ โรงพยาบาลเชษฐาธิราช และโรงพยาบาลแม่และเด็ก โดยเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี ระดับชั้นกลาง และระดับชั้นต้น ที่

มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ทางด้านคลินิก สามารถสอนให้คำแนะนำปรึกษา นิเทศงาน และติดตามประเมินผลให้แก่กักศึกษาขณะฝึกปฏิบัติงานในคลินิก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติบทบาทครูพี่เลี้ยง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้เหมาะสมกับบริบทของครูพี่เลี้ยงในโรงพยาบาลศูนย์กกลางนครหลวงเวียงจันทน์และระบบการศึกษาพยาบาลใน สปป.ลาว ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป มี 5 ข้อ ได้แก่ อายุ วุฒิ การศึกษา ระยะเวลาการปฏิบัติงาน ระยะเวลาเป็นครูพี่เลี้ยง และการฝึกอบรมต่างๆ ของครูพี่เลี้ยง

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการปฏิบัติบทบาทครูพี่เลี้ยงใน 7 ด้าน จำนวน 90 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จาก 1 ปฏิบัตินานๆ ครั้ง ถึง 5 ปฏิบัติเป็นประจำ ซึ่งมีเกณฑ์การแปลผลคะแนนดังนี้คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึงการปฏิบัติบทบาทครูพี่เลี้ยงมากที่สุด 3.51 – 4.50 หมายถึงการปฏิบัติบทบาทครูพี่เลี้ยงมาก 2.51 – 3.50 หมายถึงการปฏิบัติบทบาทครูพี่เลี้ยงปานกลาง 1.51 – 2.50 หมายถึง การปฏิบัติบทบาทครูพี่เลี้ยงน้อย และ 1.00 – 1.50 หมายถึงการปฏิบัติบทบาทครูพี่เลี้ยงน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามแบบปลายเปิด ให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติบทบาทครูพี่เลี้ยง

การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1) การตรวจสอบความตรง ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนทั้งหมด 5 ท่าน จากประเทศไทยจำนวน 4 ท่าน และจาก สปป.ลาว จำนวน 1 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาและความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2) การตรวจสอบความเชื่อมั่นนำแบบสอบถามที่ได้ปรับแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับพยาบาลประจำการที่เป็นครูพี่เลี้ยงในโรงพยาบาลจังหวัดสุวรรณเขต จำนวน 30 คน และนำไปหาความ

เชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

3) การวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้ค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของทุกข้อ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของแต่ละข้อกับข้ออื่นๆ โดยได้ค่า r ที่มีค่าตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป ซึ่งถือว่าข้อนั้นมีอำนาจจำแนกที่เหมาะสม¹²

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยทำหนังสือขออนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เลขที่ HE552121 และขออนุมัติจากคณะกรรมการแห่งชาติด้านจริยธรรม สำหรับการค้นคว้าวิทยาศาสตร์สาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข สปป.ลาว เพื่อขออนุญาตทำการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง ทำหนังสือถึงหัวหน้าผู้อำนวยการในโรงพยาบาลศูนย์กกลางนครหลวงเวียงจันทน์ ทั้ง 4 แห่ง เพื่อขออนุญาตและความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว ผู้วิจัยเข้าพบหัวหน้าพยาบาลในแผนกพยาบาล (กลุ่มการพยาบาล) เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยด้วยตนเอง และนำแบบสอบถามพร้อมแนบของแจกให้กลุ่มตัวอย่างในโรงพยาบาลศูนย์กกลาง ทั้ง 4 แห่ง โดยขอความร่วมมือจากผู้ประสานงานแต่ละโรงพยาบาลเพื่อขอรับของแบบสอบถามกลับคืน ใช้เวลาเก็บข้อมูลทั้งหมด 4 สัปดาห์ โดยได้รับคืนร้อยละ 100 จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1) ข้อมูลทั่วไปโดยการหาจำนวนและร้อยละ
2) การปฏิบัติบทบาทครูพี่เลี้ยงของพยาบาลประจำการ โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3) ข้อมูลที่ได้จากคำถามแบบปลายเปิด นำมาจัดหมวดหมู่และบรรยายความ

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของครูพี่เลี้ยง ครูพี่เลี้ยงส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 45 – 49 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.7 และมีน้อยที่สุด คืออายุ 30-34 ปี และอายุ 50 ปีขึ้นไป มีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 10.3 อายุเฉลี่ยเท่ากับ 42.68 ปี มีวุฒิการศึกษาใกล้เคียงกัน คือ ระดับปริญญาตรีและชั้นกลางคิดเป็นร้อยละ 50.0 และ 48.8 ตามลำดับ ส่วนน้อยที่สุดคือ ชั้นต้น คิดเป็นร้อยละ 1.3 สาขาวิชาที่เรียนมากที่สุด คือ พยาบาล คิดเป็น ร้อยละ 71.8 และน้อยที่สุด คือ ผดุงครรภ์ คิดเป็นร้อยละ 5.1 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากที่สุดคือ 20 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 56.4 และน้อยที่สุดคือ อายุ 1-5 ปี และอายุ 6-10 ปีเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 3.8 ระยะเวลาในการปฏิบัติงานเฉลี่ยเท่ากับ 20.8 ปี ระยะเวลาการเป็นครูพี่เลี้ยงส่วนใหญ่เท่ากับ 1 – 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.4 และน้อยที่สุดคือ 15 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 6.4 ระยะเวลาในการเป็นครูพี่เลี้ยงเฉลี่ยเท่ากับ 7.05 ปี ส่วนใหญ่เคยได้รับการฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 85.9 ระยะเวลาในการฝึกอบรมเท่ากับ 6-10 วัน มีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.3 และระยะเวลาอบรม มากกว่า 1 เดือนขึ้นไปน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 9.0 ระยะเวลาในการฝึกอบรมเฉลี่ยเท่ากับ 15.72 วัน หลักสูตรที่ฝึกอบรมมากที่สุด คือ ครูพี่เลี้ยง คิดเป็นร้อยละ 56.4 และหลักสูตรอื่น ๆ เช่น การบริหารการพยาบาล คิดเป็นร้อยละ 12.8 และการให้คำแนะนำปรึกษาร้อยละ 3.8

2. การปฏิบัติบทบาทครูพี่เลี้ยงโดยรวม และรายด้าน โดยรวมพบว่า การปฏิบัติบทบาทครูพี่เลี้ยงอยู่ในระดับมากเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าส่วนใหญ่การปฏิบัติบทบาทครูพี่เลี้ยงอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการวิจัยอยู่ในระดับปานกลาง (ตารางที่ 1)

3. การปฏิบัติบทบาทครูพี่เลี้ยงรายข้อ การปฏิบัติด้านการสอน การปฏิบัติทางคลินิก การเป็นแบบอย่าง การให้คำแนะนำปรึกษา การนิเทศ และด้านการประเมินผลส่วนใหญ่มีการปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการวิจัยมีการปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง (ตารางที่ 2)

การอภิปรายผล

ระดับการปฏิบัติบทบาทครูพี่เลี้ยงโดยรวม และรายด้าน ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ระดับการปฏิบัติบทบาทครูพี่เลี้ยงโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติบทบาทครูพี่เลี้ยงอยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านการวิจัยอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยที่พบว่า พยาบาลประจำการมีการปฏิบัติบทบาทครูพี่เลี้ยงโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นบทบาทด้านการวิจัยที่มีการปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง^{4,5,13,14} ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ครูพี่เลี้ยงส่วนใหญ่เป็นพยาบาลผู้อาวุโส เรียนจบวิชาพยาบาล มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีความรู้ ความสามารถทางด้านทักษะต่าง ๆ และได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับครูพี่เลี้ยง จึงมีการเตรียมความพร้อมทั้งด้านความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในการเป็นครูพี่เลี้ยง จากการพัฒนาตนเองและได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากหน่วยงาน มีการรับรู้ ความตระหนัก และมีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ ในการปฏิบัติบทบาทแต่ละด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย ที่พบว่า ครูพี่เลี้ยงมีการรับรู้เกี่ยวกับพยาบาลพี่เลี้ยงอยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ ถึงร้อยละ 99.3⁵ ทั้งนี้เนื่องจาก ครูพี่เลี้ยงมีประสบการณ์ในการทำงาน ทำให้มีการเรียนรู้และมีการปฏิบัติบทบาทแต่ละด้านของครูพี่เลี้ยงได้ดี ประกอบกับนโยบายขององค์กรที่เน้นให้มีการพัฒนาบุคลากร โดยเฉพาะบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้เป็นครูพี่เลี้ยงจะต้องผ่านการฝึกอบรมครูพี่เลี้ยงและทักษะทางด้านต่าง ๆ สอดคล้องกับ ผลการวิจัยที่พบว่า ก่อนการอบรม การปฏิบัติบทบาทครูพี่เลี้ยงมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.73, 3.81 และ 3.73 ภายหลังจากอบรมมีคะแนนเฉลี่ย เพิ่มขึ้นเป็น 4.00, 3.97 และ 4.08^{14,15,16} แสดงว่า หลังการอบรม ครูพี่เลี้ยงมีความรู้และเข้าใจในการปฏิบัติบทบาทครูพี่เลี้ยงเพิ่มมากขึ้นอย่างชัดเจน มีการรับรู้บทบาทและมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ ดังนั้นการฝึกอบรมให้กับครูพี่เลี้ยงจึงมีความสำคัญในการเตรียมความพร้อมของบุคลากรก่อนจะมาเป็นครูพี่เลี้ยง เพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีการปฏิบัติบทบาทครูพี่เลี้ยงมากยิ่งขึ้น และเป็นแนวทางที่เอื้อต่อการปฏิบัติบทบาทครูพี่เลี้ยงทุก ๆ ด้านให้อยู่ในระดับมาก

อีกทั้งเป็นการพัฒนาศักยภาพของบุคคลในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ส่วนด้านการวิจัยที่มีการปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากครูพี่เลี้ยงส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกัน เช่น ระดับปริญญาตรี ชั้นกลาง และชั้นต้น จึงมีข้อจำกัดเกี่ยวกับการทำวิจัย ทำให้ความสามารถ และประสบการณ์ทางด้านการศึกษาวิจัยมีน้อย ประกอบกับแหล่งความรู้ หนังสือ หรือเอกสารตำราเกี่ยวกับการศึกษาวิจัยยังมีน้อย การพัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะต่าง ๆ ยังมีน้อยและไม่ต่อเนื่อง มีภาระงานมาก จึงมีเวลาในการศึกษาค้นคว้าไม่เพียงพอ นอกจากนี้ แต่ละหน่วยงานยังขาดงบประมาณหรือทุนสนับสนุนในการศึกษาค้นคว้าวิจัย การให้ขวัญและกำลังใจ รางวัลต่าง ๆ จึงทำให้มีแรงจูงใจน้อยในการทำวิจัย

ระดับการปฏิบัติบทบาทครูพี่เลี้ยงรายข้อ สำหรับการปฏิบัติรายข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งต้องมีการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มีดังนี้

ด้านการสอน ได้แก่ การใช้สื่อการสอนและรูปแบบการสอนที่หลากหลายวิธี มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 ทั้งนี้เนื่องจาก ครูพี่เลี้ยงมีวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกันอาจทำให้ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในด้านการสอนมีความแตกต่างกัน ครูพี่เลี้ยงบางคน ประสบการณ์การสอนในคลินิกยังมีน้อย สอนตามความเคยชินแบบเดิม ๆ พื้นฐานความรู้ความสามารถทางด้านทักษะ การวางแผน การใช้กระบวนการพยาบาลกับผู้ป่วยยังมีน้อย

ด้านการนิเทศ ได้แก่ การร่วมประชุมปรึกษากับนักศึกษา เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาทั้งก่อนและหลังการให้การพยาบาลมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 อาจเนื่องจากว่า ครูพี่เลี้ยงมีจำนวนน้อย แต่ต้องรับผิดชอบนักศึกษาที่มีจำนวนมาก ประกอบกับครูพี่เลี้ยงส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารทางการพยาบาล ได้แก่ พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยหรือรองหัวหน้าหอผู้ป่วย ซึ่งมีบทบาทหน้าที่และภาระงานค่อนข้างมาก เช่น การบริหารจัดการหน่วยงาน การให้การพยาบาลแก่ผู้ป่วย การสอนพยาบาลจบใหม่ การเข้าร่วมประชุม อบรมและสัมมนาของคณะพยาบาลหรือโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพยาบาล ทั้งในโรงพยาบาลและนอกสถานที่ จึงไม่ค่อยมีเวลาหรือมีเวลาน้อยในการ

ร่วมประชุมปรึกษากับนักศึกษา เพื่อหาแนวทางแก้ไข ปัญหาทั้งก่อนและหลังการให้การพยาบาล

ด้านการประเมินผล ได้แก่ การจัดประชุม แลกเปลี่ยนร่วมกันระหว่างครูพี่เลี้ยง ครูพยาบาลและนักศึกษาภายหลังสิ้นสุดการฝึกปฏิบัติงาน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 อาจเนื่องจากครูพี่เลี้ยงมีจำนวนน้อย แต่มีภาระงานมากและรับผิดชอบนักศึกษาหลายกลุ่มหลายวิชาที่ฝึกปฏิบัติในเวลาเดียวกัน นอกจากนี้ ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการประเมินผล มีน้อย ทำให้ไม่มีเวลาในการจัดประชุมร่วมกันเมื่อสิ้นสุดการฝึกปฏิบัติงาน บางครั้งการประเมินผลหรือการให้คะแนนของครูพี่เลี้ยงและครูพยาบาลยังไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน การประเมินผลยังไม่มีเกณฑ์หรือตัวชี้วัดที่ชัดเจนแน่นอน

ด้านการวิจัย ได้แก่ การสนับสนุนให้ทีมการพยาบาล นักศึกษาฝึกสังเกตและวิเคราะห์ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน เป็นระบบระเบียบ การกระตุ้นหรือรื้อฟื้นและให้ความร่วมมือในการทำวิจัยของหน่วยงานหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและประยุกต์ใช้ในการให้การพยาบาลกับผู้ป่วย การอ่านรายงานการวิจัยหรือการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับงานวิจัย และการเป็นหัวหน้าโครงการวิจัยหรือผู้ร่วมโครงการวิจัย มีคะแนนเฉลี่ยตามลำดับ ($\bar{X}$ = 3.45; 3.13; 3.04; 2.99 และ 1.74) ทั้งนี้เนื่องจาก ครูพี่เลี้ยงมีจำนวนน้อยแต่มีภาระงานมากที่ต้องรับผิดชอบ เวลาในการศึกษาค้นคว้ามิน้อย ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ทางด้านการศึกษาวิจัยมีน้อย แหล่งความรู้ หนังสือหรือเอกสารตำราเกี่ยวกับการวิจัยไม่เพียงพอ การพัฒนาความรู้ ความสามารถทางด้านการศึกษาวิจัยยังมีน้อย และแต่ละหน่วยงานยังขาดงบประมาณหรือทุนสนับสนุนในการศึกษาค้นคว้าวิจัย

ข้อเสนอแนะ

1. **ด้านการบริการพยาบาล** ผู้บริหารการพยาบาลควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติบทบาทแต่ละด้านให้เพิ่มมากขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุดและพัฒนาบทบาทด้านการศึกษาวิจัยที่มีการปฏิบัติบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการสอนที่มีคะแนนเฉลี่ย

ต่ำกว่าด้านอื่น ๆ โดยมีกำหนดนโยบายให้ชัดเจน ปรับปรุงสถานที่ห้องเรียน ห้องสมุดให้เหมาะสม จัดหา และสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนและเอกสารตำรา ต่าง ๆ ให้เพียงพอ เพิ่มจำนวนของครูพี่เลี้ยงและจัดสรร เวลาในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงให้เหมาะสม รวมทั้ง พัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง หาแหล่งทุนสนับสนุนการศึกษา การค้นคว้าวิจัย ร่วมมือ ในการทำวิจัย กระตุ้นให้มีการนำผลการวิจัยมาประยุกต์ ใช้ในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ควรเพิ่มแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้เหมาะสม

2. ด้านการศึกษาพยาบาล ผู้บริหารฝ่ายการศึกษาพยาบาล ควรนำผลการศึกษาวิจัยไปเผยแพร่และ มีการสนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาการปฏิบัติบทบาท ครูพี่เลี้ยงแต่ละด้านให้เพิ่มมากขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนและสอดคล้องกับ ฝ่ายบริการพยาบาล ชี้แจงวัตถุประสงค์และแผนการฝึก ปฏิบัติงานของนักศึกษาอย่างชัดเจน จัดประชุมร่วมกัน ระหว่างครูพยาบาลและครูพี่เลี้ยง เพื่อแสดงความคิดเห็นและวางแผนการเรียนการสอนที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน พัฒนาความรู้ความสามารถโดยเฉพาะการฝึกอบรม ครูพี่เลี้ยง ส่งเสริมความรู้และทักษะการทำวิจัยให้ครูพี่ เลี้ยงอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ควรมีการเพิ่มแรงจูงใจ ในการปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงตามความเหมาะสม เช่น การให้ขวัญกำลังใจ หรือให้รางวัล เพื่อเป็นแนวทางการ พัฒนาร่วมกันระหว่างครูพยาบาลกับครูพี่เลี้ยงในการ จัดระบบการเรียนการสอนภาคฝึกปฏิบัติในคลินิกให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ด้านครูพี่เลี้ยง ต้องมีการพัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่อง ควรศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมตลอดเวลา โดยพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะต่าง ๆ เข้าร่วม ฝึกอบรมหรือสัมมนาทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง เช่น อบรม ครูพี่เลี้ยง เทคนิคทางด้านการศึกษาพยาบาล และทักษะการทำ วิจัย แสวงหาความรู้โดยการอ่านงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็น ผู้ร่วมในโครงการวิจัย หรือให้ความร่วมมือในการทำวิจัย รวมทั้งการนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการจัดการ เรียนการสอน การปฏิบัติงาน และการให้การพยาบาลแก่ ผู้ป่วยอย่างมีคุณภาพ นอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญใน การฝึกปฏิบัติงาน ทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์การฝึก

ปฏิบัติของนักศึกษา เพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองใน การปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการและแผนก พยาบาล โรงพยาบาลศูนย์กลาง นครหลวงเวียงจันทน์ ทั้ง 4 แห่ง ที่ได้อนุญาตและอำนวยความสะดวกในการ เก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบพระคุณครูพี่เลี้ยงทุกท่าน ที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และ ขอขอบพระคุณโครงการสำนักงานความร่วมมือ เพื่อการพัฒนา ระหว่างประเทศ (สพร.) ที่ให้ทุนสนับสนุนการ ศึกษา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและประทับใจในความกรุณาเป็น อย่างยิ่งและกราบขอบพระคุณทุกๆท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

References

1. Davis LL, Barham PD. Get the most from your preceptorship program. *Nursing Outlook* 1989; 37(4): 167-171.
2. Morrow KL. Preceptorships in nursing staff development. Rockville, MD: Aspen System; 1984.
3. Saensaeng B. Establishment of Mentorship for Novice Nurse in Queen Sirikit Heart Center of the Northeastern. (IS). Khon Kaen: Khon Kaen University; 2005.
4. Glomjai T. Factors Affecting Registered Nurses' Preceptorship Role in Prachomklao Hospital, Petchaburi Province. (IS). Petchaburi: Petchaburi Province; 2006.
5. Worasuttipong N. Factors Influencing the Performance of Nurse Preceptor Role in the Nursing Departments OF Community Hospital in Khon Kaen Province. (Thesis). Khon Kaen: Khon Kaen University; 2006.
6. Boonyanurak P. Wisdom in Nursing Science. Bangkok: Pram 4 Printing; 2003.
7. Prousoontorn M, Oumtanee A. Working as a mentorship of professional nurses. *Journal of*

- Nursing Science Naresuan University 2551; 2(2):15-23.
8. Triprakong S, Saensabai C, Sanghean U. Effect of implementing the nurse system on the role and satisfaction of mentor nurses in the Department of Nursing, Songklanagarind Hospital. Songkla Med J 2551; 26(2):163-172.
  9. Knox JE, Mogan J. Important clinical teacher behavior as perceived by university nursing faculty, students and graduates. Journal of Advanced Nursing 1985; 10(1): 25-30.
  10. Vance CN. The mentor connection. Journal of Nursing Administration 1982; 12(4), 4-13.
  11. Dreaded nursing brain drain AEC made a cameo in Thor. Accelerate current capacity to pay. Thai rath online [database on the Internet]. 2023 [cited 2013 January 21]. Available from: <http://www.thairath.co.th>.
  12. Kitpridaborisud B. Building techniques to gather information for their research. Bangkok: Srianan-khalpim; 2012.
  13. Glomjai T. Factors Affecting Registered Nurses' Preceptorship Role in Main Northeast Teaching Hospital of Nursing Colleges Under Ministry of Public Health. (Thesis). Khon Kaen: Khon Kaen University; 1999.
  14. Chansri S. Knowledge and Attitude Development of Preceptorship Roles, Boromrachachonanee Surin Nursing College in Buri Ram Hospital. (IS). Khon Kaen: Khon Kaen University; 2000.
  15. Theandung N. The effects of Mentorship Application in Buddhachinaraj Hospital, Phitsanuloke. (IS). Khon Kaen: Khon Kaen University; 2003.
  16. Kaewsing P. Development of Metorship in Amnat Charoen Hospital, Amnat charoen Province. (IS). Khon Kaen: Khon Kaen University; 2001

ตารางที่ 1 การปฏิบัติบทบาทครูพี่เลี้ยงโดยรวมและรายด้าน

บทบาทของครูพี่เลี้ยง	$\bar{X}$	ระดับการปฏิบัติ
1. ด้านการเป็นแบบอย่าง	4.42	มาก
2. ด้านการให้คำแนะนำปรึกษา	4.22	มาก
3. ด้านการปฏิบัติทางคลินิก	4.11	มาก
4. ด้านการนิเทศ	4.06	มาก
5. ด้านการประเมินผล	3.95	มาก
6. ด้านการสอน	3.86	มาก
7. ด้านการวิจัย	3.03	ปานกลาง
โดยรวม	3.95	มาก

ตารางที่ 2 การปฏิบัติบทบาทครูพี่เลี้ยงรายชื่อ

การปฏิบัติบทบาทครูพี่เลี้ยงรายชื่อ	$\bar{X}$	ระดับการปฏิบัติ
1. ด้านการสอน		
- สนใจรับฟังความคิดเห็น และตอบคำถามของนักศึกษาด้วยความตั้งใจ	4.31	มาก
- ใช้สื่อการสอนและรูปแบบการสอนที่หลากหลายวิธี	3.45	ปานกลาง
2. ด้านการปฏิบัติทางคลินิก		
- ปฏิบัติการพยาบาลกับผู้ป่วยด้วยความนุ่มนวล และใช้วาจาที่เหมาะสม	4.37	มาก
- เข้าร่วมประชุมปรึกษากับทีมพยาบาลในการตัดสินใจวางแผนทางการพยาบาลแก่ผู้ป่วยอย่างมีประสิทธิภาพ	4.03	มาก
4. ด้านการเป็นแบบอย่าง		
- มีความรับผิดชอบต่องานหน้าที่ในการปฏิบัติงาน	4.58	มากที่สุด
- มีไหวพริบในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม	4.15	มาก
5. ด้านการให้คำแนะนำ		
- ไม่เปิดเผยความลับของนักศึกษาแก่บุคคลอื่น	4.37	มาก
- ชี้แนะแนวทางในการปฏิบัติงานและการปรับตัวต่อการดำรงชีวิตในสังคมแก่นักศึกษาอย่างมีความสุข	4.03	มาก
6. ด้านการนิเทศ		
- ชี้แนะวิธีการใช้ และการรักษาอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในห้องผู้ป่วย	4.28	มาก
- ร่วมประชุมปรึกษากับนักศึกษาเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาล่วงหน้าและหลังการให้การพยาบาล	3.85	มาก
7. ด้านการประเมินผล		
- กล่าวชมเชยยกย่องเมื่อนักศึกษาปฏิบัติงานได้ดี	4.31	มาก
- จัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูพี่เลี้ยง ครูพยาบาลและนักศึกษาภายหลังสิ้นสุดการฝึกปฏิบัติงาน	3.59	มาก
8. ด้านการวิจัย		
- กระตุ้นให้ทีมพยาบาลและนักศึกษาค้นคว้าและเก็บรักษาข้อมูลอย่างเป็นระบบระเบียบ	3.68	มาก
- สนับสนุนให้ทีมพยาบาล นักศึกษาฝึกสังเกตและวิเคราะห์ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน เป็นระบบระเบียบ	3.45	ปานกลาง
- กระตือรือร้นและให้ความร่วมมือในการวิจัยของหน่วยงานหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.13	ปานกลาง
- นำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน	3.04	ปานกลาง
- นำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการให้การพยาบาลกับผู้ป่วย	2.99	ปานกลาง
- อ่านรายงานการวิจัยหรือศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับงานวิจัย	2.68	ปานกลาง
- เป็นหัวหน้าโครงการวิจัยหรือผู้ร่วมโครงการวิจัย	1.74	น้อย

Practices of Clinical Nurse's Preceptorship Role in Central Hospital of Vientiane Capital, Lao People's Democratic Republic

Manivanh Phommavanh M.N.S.**

Wanchanok Juntachum PhD***

Abstract

The purpose of this descriptive research was to study practices of clinical nurse's preceptorship role in Central Hospital of Vientiane Capital, Lao People's Democratic Republic. The study population was nurses who practiced preceptorship role in 4 Central Hospitals. All of 78 nurses were included in this study. A five-point scale of questionnaire was developed for this study. The content validity of this scale was explored by five experts and Cronbach's alpha coefficient was 0.97 for its reliability. All questionnaires distributed by researcher, 78 valid questionnaires were returned, yielding a response rate of 100%. The data were analyzed by using frequency, percentage, average, and standard deviation.

The results showed that the overall nurse's preceptor role was at a high level ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.79). Regarding to nurse's preceptor role aspects including role model, advisor, clinical practice, supervisor, evaluator and teaching were at a high level ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.75; $\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.83; $\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.78; $\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.92; $\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.92, and $\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.89, respectively). However, the research role was at a moderate level ($\bar{X} = 3.03$, S.D. = 1.04). Therefore, nurse executives should encourage nurse's preceptor role to be a high and highest level and develop research role by providing knowledge, research skill, research utilization and funding resources. Furthermore, they should increase the work motivation to enhance nurse capacity of clinical practice and teaching role.

Keywords: Preceptor, Preceptorship Role

---

* Thesis of Master of Nursing Science, Nursing Administration, Faculty of Nursing Science, Khon Kaen University

** Student of Master of Nursing Science, Nursing Administration, Faculty of Nursing Science, Khon Kaen University

*** Associate Professor, Nursing Administration, Faculty of Nursing Science, Khon Kaen University